

BLEKINGEGADEBANDEN

- ET UNDERVISNINGSMATERIALE

Fag: dansk, historie, samfundsfag, film & tv
Niveau: 8.-10. klasse og gymnasiet/ungdomsuddannelserne

INDHOLD:

Til læreren	2
Baggrund	5
Filmens "handling"	10
Bruno de Paoli – manden der stod af	14
Den hårde kerne forklarer sig – men fortryder ingenting	16
Artiklen i Social Kritik	19
Kolofon	21

Det Danske Filminstitut © 2009
Gothersgade 55 / 1123 København K / 3374 3400 / www.dfi.dk

FILMENS CREDITS:

"Blekingegadebanden"
Danmark 2009
Instruktion: Anders Riis Hansen
Distribution: Sandrew Metronome Film
Længde: 104 minutter
Medierådets vurdering: tilladt for børn over 15 år

II
FILM

TIL LÆREREN

Filmen *Blekingegadebanden* bygger på Peter Øvig Knudsens bøger om banden (*Blekingegadebanden 1 – Den danske celle* (2007) og *Blekingegadebanden 2 – Den hårde kerne* (2007), revideret i den samlede og udvidede etbindsudgave *Blekingegadebanden* i 2008). Forfatteren har da også været konsulent på filmen, men film og bog adskiller sig på en række punkter fra hinanden (se i øvrigt Peter Øvig Knudsens hjemmeside på www.oevig.dk).

Filmen er bygget op som en blanding af autentiske lyd- og billedklip og rekonstruerede dokudramatiske scener omkring et interview med Bo Weymann, et bandemedlem, som først i forbindelse med denne film har valgt at stå frem og reflektere over de aktiviteter, han var med til i årene frem til politidrabet under røveriet mod Købmagergade postkontor i 1988. Bemærk i øvrigt, at Bo Weymann nu staver sit efternavn med et "y", mens hans storebror, bandemedlemmet Jan Weimann, fortsat staver det med et "i".

Bo Weymann spiller en forholdsvis underordnet rolle i bogen, hvor til gengæld en figur som Holger Jensen spiller en afgørende rolle (han er slet ikke nævnt i filmen). Den lidt mystiske schweizer Marc Rudin, som arbejdede for PFLP og blev sendt til Danmark udelukkende for at bistå ved røveriet i Købmagergade, spiller heller ingen rolle i filmen. Rudin blev senere arresteret i Tyrkiet og udleveret til Danmark, hvor han i 1993 blev idømt otte års fængsel for sin deltagelse i røveriet.

Instruktøren

Dokumentarist og journalist Anders Riis-Hansen er både manuskriptforfatter og instruktør på *Blekingegadebanden*. Han startede i DR's B&U-afdeling, men de sidste mange år er det dokumentarvejen, han er gået. Fra 1997 til 2004 drev han sit eget produktionsselskab, Hansen & Pedersen Film og Fjernsyn, sammen med kollegaen Malene Flindt Pedersen, og undervejs har han blandt andet fået TV-Oscar og flere andre priser for sine dokumentarprogrammer. I starten af 2004 vendte Anders Riis-Hansen så tilbage til DR - nu som dokumentarredaktør i DR 1's chefredaktion.

Anders Riis-Hansen er født i 1963 og kender – ligesom bogens forfatter Peter Øvig Knudsen – miljøet på den yderste danske venstrefløj fra Blekingegadebandens sidste år i 1980'erne indefra. De to mødtes dog ikke dengang, fordi de tilhørte forskellige fraktioner af venstrefløjen, idet Peter Øvig Knudsen i sine unge dage var medlem af KAP, Kommunistisk Arbejderparti, mens Anders Riis-Hansen var medlem af DKU, Danmarks Kommunistiske Ungdom. De har heller ikke personlige bekendte fra det daværende miljø omkring Blekingegadebanden.

Filmografi / instruktør og manuskriptforfatter:

Blekingegadebanden (2009, film)
 Diplomatiets fortrop (2004, tv)
 Fakse Vandrerhjem (2003, tv-serie)
 Drengene fra Vollsmose (2002, tv)
 Fødegangen (2000, tv-serie)
 Høje historier (1998, tv-serie)
 Taxa (1995, tv)
 Krig i klassen (1995, tv)

Om filmen

I et interview med Michael Bo i Politiken den 7. februar 2009 fortæller Anders Riis-Hansen om sine tanker i forbindelse med filmatiseringen af Peter Øvig Knudsens bøger om Blekingegadebanden:

"Jeg kan jo se, hvad de er rundet af. De er almindelige velfungerende mennesker, og det spørgsmål, jeg stiller i filmen, er: Hvad er det, der gør, at de tager de radikale skridt? Hvem er det, der vælger at gå hele linen ud? Hvad er det for små gradvise skridt, der har virket helt naturlige og forståelige for dem, når du pludselig kigger tilbage fra postkuppet i Købmagergade i 1988 og trækker trådene helt tilbage til bandens begyndelse i 1969?"

Ved at forstå, hvad der lå bag de skridt, ryger man ind til kernen af, hvornår idealisme bliver til fanatisme. Hvis man beskæftiger sig med ekstreme politiske miljøer, Ungdomshuset Jagtvej 69, Glasvej i Glostrup, Vollsmose, kan man vælge at sige fy for helvede og dæmonisere det, men hvis vi skal forstå det og bekæmpe den form for ekstremisme, der truer vores demokrati, bliver vi nødt til at forstå, hvordan de tænker«.

Anders Riis-Hansen ønskede ikke at lave en film om almindelig organiseret kriminalitet, men ønskede at fastholde identifikationsaspektet:

“Hvis du og jeg havde tilhørt det miljø sidst i 1960’erne og først i 1970’erne, var vi også gået til Vietnamdemonstrationer, og måske havde vi kastet en sten. Om det så var politibetjenten, der var efterforskningsleder på Blekingegadesagen, rendte han selv rundt til de der demonstrationer! Men herfra var der nogle, der gik endnu videre og endte i træningslejr i Jordan (...) Jeg vil sige, at referencerne til vores tid ligger som en interessant undertekst i filmen, men jeg laver ingen konkrete paralleller. Og de kan være farlige at drage frem. For når du siger Irak og det ekstremistiske miljø omkring Glasvej i Glostrup, så har vi pludselig nogle konflikter og nogle mennesker, som vi sagtens kan holde ud i strakt arm og sige: De er ikke en del af vores verden, dem deler vi ikke værdisæt med. Det, der gør Blekingegadebanden så interessant, er, at de taler samme sprog som dig og mig”.

Under arbejdet med filmen har Anders Riis-Hansen interviewet alle nøglepersonerne og dertil en række mennesker, der befandt sig periferen af gruppen, men som kendte til f.eks. PFLP’s træningslejr i Mellemøsten. Han har lånt overvågningsvideoer fra PET og fået fat i f.eks. radiokommunikationen mellem postbilerne og politiet under Købmagergade-røveriet. Vi får bandens detaljerede tidsplan for kidnapningen af den svenske milliardærsøn Jörn Rausing at se, og for første gang får vi lov til at høre trusselsbåndet til Rausing’s far og høre den venezuelanske terrorist “Carlos” (“Sjakalen”) fortælle om sin opfattelse af Blekingegadebanden.

Derudover har Anders Riis-Hansen sammen med sin medforfatter Kenneth Kainz dramatiseret en håndfuld af bandens største kup, fra postkuppet i Lyrskovgade i 1976 over kidnapningsforsøget af Jörn Rausing 1985 og rullestolsrøveriet i Herlev samme år til kuppet på Købmagergade Postkontor i 1988.

Alt er optaget på de oprindelige locations bortset fra bandens tilholdssted i Blekingegade nr. 2, 1. sal på Amager. Her kunne filmholdet ikke få adgang til den egentlige lejlighed, men brugte i stedet en identisk lejlighed hos overboen.

Om sin intention med det valgte filmsprog siger Anders Riis-Hansen:

“I vores fortælling bruger vi alle de filmiske elementer, man kender fra kriminalfilm, og selvfølgelig er materialet klippet op, sådan at vi kan veksle i tempo. Men ønsket er at tilstræbe dokumentarisk værdi. Ikke for at gøre Blekingegade-nørderne tilpas, men fordi vi gerne vil adskille os fra et fiktionsprojekt.”

Se også filmens hjemmeside: www.blekingegadebanden-filmen.dk

Om undervisningsmaterialet

Dette materiale omfatter et baggrundsafsnit, der skitserer den verden, Blekingegadebanden opererede i, en oversigt over filmens “handling”, forskellige tilkendegivelser fra medlemmer af KAK (Kommunistisk Arbejdsreds) og fra “den hårde kerne” samt reaktioner på disse bandemedlemmers holdninger. Vægten vil ligge på vurderinger af de moralske aspekter af bandens aktiviteter, især problemet om forholdet mellem mål og midler i den politiske kamp. Drabet på politimanden i Købmagergade i 1988 er aldrig blevet opklaret, selv om vi med sikkerhed ved, at det var en af personerne i flugtbilen, der skød. Hovedgrunden til det er, at deltagerne dækker over hinanden og derfor efter dansk lov ikke kan dømmes. Et vigtigt spørgsmål i den forbindelse bliver spørgsmålet om, hvorvidt banden var en terrorgruppe eller blot en kriminel bande, der udførte forbrydelser på andres vegne.

Efter de forskellige afsnit er der arbejdsspørgsmål, som kan anvendes i forskellige sammenhænge, mundtligt eller skriftligt, individuelt eller i grupper.

God arbejdslyst med *Blekingegadebanden*!

Om forfatteren

Søren Søgaard er cand.mag., tidligere gymnasielærer, undervisningskonsulent, journalist og anmelder ved Berlingske Tidende, nu freelancejournalist, forfatter og oversætter. Hjemmeside: www.soeren-soegaard.dk.

BAGGRUND

Blekingegadebandens aktiviteter foregik ikke i et tomrum. Stiftelsen af KAK (Kommunistisk Arbejdskreds), bandens ophavsorganisation, faldt sammen med starten på det såkaldte ungdomsoprør i USA og Europa. Et oprør, som var stærkt påvirket af først Vietnam-krigen og derefter konflikten i Mellemøsten, der på venstrefløjen opfattedes som et led i "kapitalismens" og "imperialismens" undertrykkelse og udbytning af den tredje verden.

I Danmark var venstrefløjen stærkt præget af værdier fra modstandskampen imod tyskerne fra 1940 til 1945, hvor især kommunisterne havde engageret sig, og en del af kernemedlemmerne af KAK kom fra hjem med sådanne traditioner og værdier. I deres optik lod disse værdier sig let overføre til begivenhederne på verdensscenen, hvor marxismen og især Gotfred Appels "snylterstatsteori" syntes at kunne forklare alting og retfærdiggøre gruppens handlinger. Ude omkring i verden var klimaet stærkt præget af både det antiautoritære oprør og radikaliserede, militante grupper, som ønskede at gennemføre deres mål med vold. Mange af dem havde forbindelser til PFLP, den palæstinensiske folkefront til Palæstinas befrielse, og indgik i et slags løst netværk. De vigtigste grupper var:

Rote Armee Fraktion (RAF), en venstreekstremistisk terrororganisation, som var aktiv i Vesttyskland fra 1970 og frem til begyndelsen af 1990'erne. Den udførte bombeattentater, mordbrande, bankrøverier, bortførelser og gidseltagninger og dræbte talrige højtprofilerede tyske politikere, embedsmænd og erhvervsledere (ud over et stort antal politimænd, sikkerhedsvagter og privatchauffører), hvilket førte til en national krise i efteråret 1977 ("det tyske efterår").

RAF ville efter forbillede fra sydamerikanske venstreekstremistiske grupper, som f.eks. Tupamaros i Uruguay, føre væbnet kamp som "byguerilla" mod "systemet", den herskende kapitalistiske stat og den "amerikanske imperialisme". De hævdede også, at NATO-landene, især (Vest-)Tyskland, var styret af fascister. Navnet var inspireret af den Japanske Røde Armé, en lignende japansk terrororganisation, mens ordet "Fraktion" skulle illustrere tilknytningen til en større marxistisk bevægelse. RAF var i den tyske presse også kendt som Baader-Meinhof-banden efter to af gruppens kendteste medlemmer, Andreas Baader og Ulrike Meinhof.

RAF's rødder kan spores tilbage til studenteroprøret fra slutningen af 1960'erne. Den første RAF-generation kom i hovedsagen fra de militante fløje af forskellige venstregrupperinger og fra den opløste oppositionelle studenterbevægelse (APO, Außerparlamentarische Opposition). Den 20. april 1998 udsendte gruppen en erklæring, hvori de bekendtgjorde, at RAF var ophørt med at eksistere.

Den tyske spillefilm "Der Baader-Meinhof Komplex" (2008) fortæller om RAFs tidlige historie med særligt fokus på Ulrike Meinhof og Andreas Baader. Se Det Danske Filminstituts undervisningsmateriale til filmen på www.dfi.dk/filmigymnasiet.

De Røde Brigader (Brigate Rosse), en italiensk venstreekstremistisk terrororganisation, som havde til mål med våbenmagt at oprette en revolutionær stat. I 1978 stod de blandt andet bag kidnapningen af lederen af partiet Kristendemokraterne (Democrazia Cristiana), Aldo Moro, som fem gange havde været ministerpræsident i Italien. Kidnappernes krav om løsladelse af et antal brigademedlemmer blev ikke efterkommet, og Aldo Moro blev efter 55 dage fundet dræbt i Rom. Udløbere af De Røde Brigader er stadig sporadisk aktive i Italien.

Den Japanske Røde Armé (Nihon Sekigun), en japansk terrororganisation, som blev grundlagt af Fusako Shigenobu i februar 1971 sammen med udbrydere fra den japanske kommunistliga. Den japanske røde armé havde tætte forbindelser til PFLP og blev tidligt i 1980'erne helt afhængige af PFLP for optræning, våben og finansiering. Gruppen hævdede på sit højdepunkt at have omkring 40 medlemmer og var på et tidspunkt en af de bedst kendte væbnede venstrefløjsgupper i verden. JRA's mål var at vælte de japanske myndigheder og monarkiet og starte en

verdensrevolution. Shigenobu blev arresteret og dømt og udsendt i april 2001 en erklæring fra fængslet, som bekendtgjorde, at JRA var opløst.

Sorte September var en palæstinensisk terrororganisation, som blev stiftet i 1970, efter at Kong Hussein af Jordan den 16. september dette år angreb palæstinenserne i Jordan med sin beduinhær som en reaktion på, hvad han opfattede som palæstinenserens forsøg på at overtage hans land. Aktionen kostede tusindvis af palæstinensere livet og fordrev PFLP fra Jordan. Sorte September, som tog navn efter denne begivenhed, begyndte som en lille celle af palæstinensere, der ønskede at hævne sig på Kong Hussein og den jordanske hær. Medlemmer fra andre grupper som PFLP sluttede sig til. Sorte September er mest kendt for kidnapningen og drabene på 11 atleter fra det israelske OL-hold og en tysk politibetjent under de olympiske lege i München i 1972, også kendt som München-massakren, som er emnet for Spielbergs film *München*.

Arbejdsspørgsmål:

- **Find oplysninger om Gotfred Appels såkaldte "snylterstatsteori" på biblioteket eller på internettet. Del jer i to grupper, hvor den ene går ind for teorien, den anden er imod. Gennemfør en diskussion af teorien som legitimt grundlag for illegale aktiviteter og af dens relevans for verdens udvikling.**
- **Find oplysninger om Sorte September, Rote Armee Fraktion og De røde Brigader på biblioteket eller internettet og diskuter, hvorvidt der her er tale om terrorisme eller modstandskamp.**
- **Sammenlign Blekingegadebanden med Sorte September, Rote Armee Fraktion og De røde Brigader og diskuter, om Blekingegadebanden hører til i samme kategori, eller om Jan Weimann og Torkil Lauesen har ret, når de hævder, at de "blot" var kriminelle med en god sag.**

Terrorisme før 11. september 2001

Terroristangrebet på World Trade Center i New York i 2001 ændrede verdens opfattelse af terrorisme. For mange kom det næsten til at se ud, som om terrorisme som politisk og militært middel blev opfundet ved den lejlighed og altså er noget, der hører det nye årtusind til. Men selv om angrebene på USA d. 11. september 2001 ganske vist er det største enkelte terroristangreb i historien, er terrorisme langt fra et nyt fænomen.

Roden til terrorisme i dens moderne form skal findes i anarkisters og kommunisters angreb på kronede hoveder og deres regimer i specielt Østeuropa i det nittende århundrede. Første verdenskrig blev således udløst af et terroristangreb på den kejserlige Østrig-ungarske tronfølger i Sarajevo, udført af den nationalistiske serbiske terrororganisation "Den sorte hånd".

Efter den anden verdenskrig har forskellige separatistbevægelser og enkelte ideologisk motiverede bevægelser anvendt terror som et systematisk middel i deres kamp for at nå deres mål. Det gælder for eksempel IRA i Nordirland, ETA i Baskerlandet, De Tamilske Tigre i Sri Lanka samt som beskrevet Rote Armee Fraktion i Tyskland og De Røde Brigader i Italien.

Efter seksdageskrigen i Mellempøsten i 1967 mellem Israel og dets arabiske naboer har palæstinenserne i stigende grad anvendt terrorisme og især selvmordsbombninger som kampmiddel. Efter etableringen af EU og den kolde krigs ophør er terrorisme efterhånden blevet opgivet som kampmiddel i vores del af verden, f.eks. har IRA og ETA afskrevet det, og bortset fra nogle få undtagelser ser vi nu hovedsagelig terrorisme anvendt af forskellige muslimske grupperinger mod det, de opfatter som trusler imod islam. De vigtigste brudflader har her været konflikten i Palæstina, Sovjetunionens krige i Tjetjenien og Afghanistan, Serbiens krige i Bosnien og Kosovo, Pakistans konflikt med Indien og den amerikanske tilstedeværelse i Mellempøsten og siden 2001 i Afghanistan.

Et af de store spørgsmål i forbindelse med Blekingegadebanden er, hvorvidt gruppen blot var simple kriminelle eller en del af et internationalt terrornetværk.

For at give en fornemmelse af det internationale klima, gruppen var aktiv i, følger her en oversigt over gruppens aktiviteter sammen med en liste over større terroristangreb fra seksdageskrigen i 1967 og frem til pågribelsen af Blekingegadebanden i 1989:

1963 Kommunistpartierne i Sovjetunionen og Kina bryder med hinanden. Gotfred Appel stifter Kommunistisk Arbejdsreds, KAK.
USA's præsident John F. Kennedy myrdes. Vietnam-krigen optrappes.

1966 KAK danner den første "Vietnam-komité" i Danmark. Appel offentliggør "snylterstatsteorien", som bliver det teoretiske grundlag for KAK.

1967 Seksdageskrigen i Mellemøsten. Israel besætter Vestbredden og Gaza. PFLP (Folkefronten til Palæstinas Befrielse) dannes.

1968 KAK stifter ungdomsorganisationen KUF (Kommunistisk Ungdoms Forbund). PLFP kaprer et El Al-fly i Rom og grundlægger dermed den moderne terrorisme. Tolv mennesker dræbes af en bombe på en markedsplads i Jerusalem.

1969 To KUF-medlemmer sendes i træningslejr hos PFLP i Jordan.
Et El Al-fly i Zürich angribes, andenpiloten dræbes.
Et TWA-fly kapres af palæstinensiske terrorister og føres til Damaskus.
Et TWA-fly på vej fra Rom til Lodi i Italien kapres og føres til Damaskus.
El Als kontor i Athen angribes. Uskyldige forbipasserende dræbes.

1970 Verdensbanken holder møde i København, hvilket medfører voldsomme optøjer og sammenstød mellem politi og demonstranter.
Stifterne af den tyske Rote Armee Fraktion (RAF), terroristen "Carlos" og to KUF-medlemmer i træningslejr hos PFLP i Jordan.
Otte israelske skolebørn dræbes af arabisk terrorist.
Et forsøg på at kapre et El Al-fly mislykkes, men PFLP udfører tre andre kapringer, som lykkes. Alle flyene ender i den jordanske ørken, hvor de sprænges i luften. Passagererne frigives.
Kong Husseins jordanske beduinhær angriber palæstinenserne og fordriver PFLP fra Jordan.

1972 "Tøj til Afrika" under KAK's ledelse sender tøj til Angola.
24 mennesker dræbes i Lod lufthavn i Israel af japanske terrorister fra Den Japanske Røde Arme, som formentlig blev rekrutteret af PFLP.
Et antal bomber eksploderer i Belfast og dræber 11 mennesker. IRA står bag.
11 medlemmer af det israelske olympiske hold dræbes af Sorte September, en gren af PLO, som ledes af Yassir Arafat, ved olympiaden i München. Denne hændelse er udgangspunktet for Steven Spielbergs film *München* (2006).
To IRA-bomber eksploderer i London, dræber en person og sårer 200.

1974 En libysk terrorist anbringer en bombe om bord på et TWA-fly fra Athen til Rom og dræber alle 85 om bord.
En række bomber detoneres af IRA i Birmingham i England og dræber 21 mennesker.

1975 Uopklaret røveri mod pengebude i København.
"Carlos" dræber fire mennesker, heraf tre politifolk, i Paris og leder en PFLP-aktion mod OPEC i Wien.

1976 Uopklaret røveri imod posthuset i Lyrskovgade i København. Uopklaret postgirobedrageri til 1,4 mio. i København.
82 mennesker dræbes om bord på et libanesisk fly.
PFLP og tyske terrorister kaprer et Air France-fly kapres og fører det til Entebbe-lufthavnen i Uganda. Israel organiserer en dristig redningsaktion og befrier besætning og passagerer, der holdes som gidsler.

1977 PET er opmærksom på forbindelsen mellem KAK og PFLP.
PFLP og RAF kaprer et fly til Mogadishu. Også den kapring slår fejl. RAF bortfører og myrder Hanns-Martin Schleyer, den tyske arbejdsgiverforeningsformand.

1978 Gotfred Appel afsættes som leder af KAK. PET aflytter PFLP's dækjelighed i

København. Kommunistisk Arbejdsgruppe (KA), den egentlige Blekingegadebande, dannes.

37 israelere dræbes om bord på en bus af palæstinensiske terrorister.

Den tidligere italienske ministerpræsident Aldo Moro kidnappes og dræbes af De Røde Brigader.

1980 Gidseltagning af bankdirektørfamilie i Glostrup.

Bo Weymann optages i inderkredsen i KA.

1981 KA på besøg hos PFLP i Libanon.

1982 Registrering af jøder og Israel-sympatisører i Danmark, den såkaldte Z-file, oprettes efter ønske fra PFLP. Bo Weymann udfører det meste af arbejdet.

Røveri mod pengepostbude i København.

Tyveri af våben fra et svensk militærdepot.

Israel invaderer Libanon og falangisterne (en kristen, libanesisk milits) begår massakrer imod palæstinenserne i flygtningelejrene Sabra og Shatila ved Beirut, mens israelerne passivt ser til.

1983 Røveri af 8,3 mio. fra pengetransport i Lyngby ved København. To palæstinensere anholdes senere i Paris med 6 mio. kroner i danske sedler på sig. 83 mennesker dræbes ved at bombeangreb på den amerikanske ambassade i Beirut. Anses for at være en af de første *selvmordsbombninger*.

241 amerikanske marinesoldater og 58 franske faldskærmsoldater dræbes ved to samtidige selvmordsbombeangreb på deres kaserner i Beirut, formentlig udført af Hizbollah, et shiitisk, libansisk parti med egen milits, grundlagt efter Israels invasion af Libanon i 1982 og støttet af det shiitiske Iran.

1984 Den amerikanske ambassade i Beirut selvmordsbombes – 24 mennesker dræbes.

1985 Kidnapning af milliardærarvingen Jörn Rausing forsøges gennemført, men opgives. Bo Weymann lejer dæklejligheden i Blekingegade. "Rullestolsrøveriet" i Herlev gennemføres.

Fire palæstinensere med tilknytning til Islamisk Jihad udløser en bombe foran det amerikanske luftfartsselskab Northwest Orients kontor i Imperialbygningen på Vesterbro i København. 1 bliver dræbt og 25 kvæstet. Kun ti minutter senere eksploderer en ny bombe – denne gang ved den jødiske synagoge i Krystalgade i det indre København. Syv personer kommer til skade. En lille halv time senere mislykkes det for terroristerne at placere en bombe ved det israelske luftfartsselskab El Als kontor. Bomben, der viser sig at være langt kraftigere end de to foregående, ender i kanalen i Nyhavn.

345 mennesker dræbes, da en Sikh-terrorist udløser en bombe om bord på et indisk fly.

1986 "Barnevognsrøveriet" mod Daells Varehus i København. Sikkerhedschefen slås ned og kvæstes hårdt.

Et Pan Am-fly kapres i Karachi i Pakistan af palæstinensiske terrorister. 20 passagerer dræbes.

1987 Carsten Nielsen optages i KA for at deltage i røveri.

1988 Bo Weymann forlader gruppen. Røveri mod postkontoret i Købmagergade i København, hvorunder en politimand skydes og dræbes.

Pan Am flight 103 sprænges i luften over landsbyen Lockerbie i Skotland af libyske terrorister. Alle 259 om bord dræbes sammen med 11 indbyggere i Lockerbie.

1989 Fire fra gruppen anholdes. Carsten Nielsen kører galt ved Birkerød, og lejligheden i Blekingegade afsløres. Ved ulykken mister Carsten Nielsen synet på begge øjne og hørelsen på det ene øre. Bo Weymann anholdes.

1990 Retssagen mod Blekingegadebanden indledes. Anklageskriftet indeholder intet om terrorisme.

1991 Dom, først i Østre Landsret, derefter i Højesteret. Niels Jørgensen, Jan Weimann og Torkil Lauesen fik fængsel i 10 år. Carsten Nielsen fik 8 år, Bo Weymann 7 år og Karsten Møller Hansen og Peter Døllner henholdsvis 3 og 1 år. Ingen dømmes for drabet på politimanden i Købmagergade.

1994 Carsten Nielsen og Bo Weymann løslades.

1995 Niels Jørgensen, Torkil Lauesen og Jan Weimann løslades.

Alle de dømte lever i Danmark og har fået nye navne, men ikke nye personnumre. Niels Jørgensen døde i 2008, 54 år gammel.

FILMENS "HANDLING"

PFLP's flag

Filmen *Blekingegadebanden* starter med, at håndskrevne noter af forskellig art glider over lærredet, samtidig med at et autentisk lydclip fra en radioavis i 1960'erne taler om situationen i Palæstina. Derefter ser man en rekonstruktion af postrøveriet i Købmagergade i 1988, efterfulgt af dommene over de skyldige. En anonym mandsstemme taler om ansvar og om den lange rejse frem imod den nuværende situation.

Stemmen viser sig at tilhøre Bo Weymann, som lidt efter træder frem og sammen med filmens instruktør Anders Riis-Hansen går ind i et ikke nærmere defineret rum, hvor de to mænd sætter sig og indleder en samtale. Filmen bliver på den måde sat i en journalistisk ramme, accentueret af det håndholdte "reportagekamera", hvor filmens instruktør interviewer en af de centrale aktører i den gruppe af politiske aktivister, der skulle blive kendt som Blekingegadebanden. Bo Weymann er også den, der får lov til at afslutte filmen med sin følelsesladede reaktion på spørgsmålet om skylden for politidrabet i Købmagergade og sine refleksioner over, hvad Blekingegadebanden egentlig har udrettet, sådan at hele den mellemliggende film i en vis forstand kommer til at fremstå som hans beretning.

I en blanding af dokudramatiske rekonstruktioner og autentiske lyd- og billedklip udfolder filmen derefter historien om Blekingegadebanden med Bo Weymanns fortælling som den bærende tråd, men også med en anden fortæller, nemlig instruktøren Anders Riis-Hansen, som styrer rekonstruktionerne, udvælgelsen af vidner og citater og sammenklipningen af det hele. Vores opfattelse af Bo Weymann bliver således stærkt styret af fortæller nr. 2.

Bo Weymanns beretning starter med fortællingen om hans opvækst i en almindelig middelklassefamilie i Gladsaxe, en forstad til København. I 1963, et år, der på mange måder blev begyndelsesåret på det såkaldte ungdomsoprør og den politiske aktivisme i 1960'erne og 70'erne, var Bo 7 år og tilskuer til begivenhederne i sin familie og i den større verden udenfor, især krigen i Vietnam.

Bo Weymanns familie havde rødder tilbage i modstandsbevægelsen under anden verdenskrig og følte en stærk indignation over den amerikanske krigsførelse i Vietnam, som netop i disse år optrappedes voldsomt. En anden front var Palæstina, hvor konflikterne mellem Israel og palæstinenserne tog til i styrke og kulminerede med seksdageskrigen i 1967 og den efterfølgende palæstinensiske modstandskamp, som den Weimannske familie også kunne identificere sig med. Bos storebror Jan var politisk aktiv i denne forbindelse og malede bl.a. politiske slagord på broer og andet om natten.

1963 var også året, hvor den kommunistiske verdensbevægelse splittedes i to, fordi det russiske og det kinesiske kommunistparti brød med hinanden. I Danmark stiftede Gotfred Appel KAK, Kommunistisk Arbejds-kreds, som en støtte for den kinesiske linje i en tid, hvor radikaliseringen af Vietnam-krigen tog til. Appel udformede den såkaldte snylterstatsteori, som blev grundlaget for KAK og skulle begrunde en tilbagetrækning fra den almindelige venstrefløj og en koncentration om at støtte modstandsbevægelser i den tredje verden, som ifølge teorien blev udbyttet af den vestlige, industrialiserede og imperialistiske verden. Jan Weimann blev medlem af KAK og det samme gjorde bl.a. Xander og Gert Rasmussen, som vi nu møder i filmen.

I 1969 bryder KAK samarbejdet med den kinesiske ambassade i Danmark, og KAK's nye indsats- og interesseområde bliver Palæstina, hvor PFLP, den palæstinensiske befrielsesfront, har indledt en guerilla-/terrorkampagne imod Israel, bl.a. med flykapringer som metode. Xander og Gert Rasmussen sendes til PFLP's træningslejre ved "fronten" i de libanesiske bjerge, hvor de møder en af PLFP's førende skikkelser, Abu Sharif, og modtager træning i våbenbrug og anvendelse af sprængstoffer. Gert Rasmussen får en mistanke om, at de skal involveres i flykapringer og står af her. Han forlader Xander og er derefter udelukket fra KAK.

I 1970 følger PFLP's sprængning af tre kaprede fly i den jordanske ørken, efterfulgt af den jordanske kong Husseins angreb på palæstinenserne, og Xander fortæller om sit forhold til Palæstina frem til massakren i flygtningelejrene i Libanon i 1982.

I Danmark var den store begivenhed i 1970 Verdensbankens møde i København, som blev mødt med de voldsomste demonstrationer og optøjer siden anden verdenskrig. Vi møder for første gang Per Larsen, som dengang var operativ chef i Politiets Efterretningstjeneste, PET. Per Larsen fortæller om PET's interesse for KAK og for PET's besøg i KAK's hovedkvarter på Svanevej. Han fortæller, at PET tager derud, kigger sig lidt omkring og møder nogle af medlemmerne på adressen, hvor der bl.a. er et trykkeri og nogle mødelokaler. Herefter trækker Xander sig, og nye personer introduceres. Den ene er den internationale terrorist "Carlos", som perifert har været i berøring med KAK-folkene. Den anden er Bruno de Paoli (der trods navnet er pæredansk), som fortæller om sin optagelse i KAK, hvilket indebærer forskellige prøveopgaver, bl.a. de såkaldte "nummerpladeturneringer", hvor han sammen med andre i gruppen stjal nummerplader fra parkerede biler, som skulle bruges til ulovlige aktioner.

Herefter fortæller en anonym stemme, "et tidligere medlem af KAK", om et kup mod et posthus i Lyrskovgade. Stemmen lægger vægt på, at der ikke blev anvendt våben, og at pengene gik til de fattige i verden for at hjælpe dem med deres kamp imod imperialisme og udbytning.

Bo Weymann fortæller om en side af gruppens selvforståelse, som efterhånden havde udviklet sig, nemlig at de følte sig "rigtig gode", bedre end andre. Han fortæller også om sit arbejde med det legale ben i KAK's arbejde, nemlig indsamlingen af tøj til Afrika. En stemme fortæller videre om "kup på kup" og om et større postbedrageri med forfalskede postanvisninger. Ved en enkelt lejlighed afleveres pengene i Rom til en palæstinensisk kontakt, som til gengæld leverer revolvere til gruppen.

Gotfred Appels diktatoriske lederstil og ideologiske magtfuldkommenhed bliver efterhånden for meget for medlemmerne af KAK, som gør oprør og smider Appel ud. Ved den lejlighed sendes Bruno de Paoli til USA som en sikkerhedsrisiko, og han forlader derefter KAK. Appel forsøger at true sig tilbage i KAK ved at afsløre deres ulovlige aktiviteter, men sættes effektivt på plads af en repræsentant for PFLP. Her skilles vejene. Appel beholder retten til navnet KAK. Udbryderne danner KA, Kommunistisk Arbejdsgruppe, den egentlige Blekingegadebande.

Bo Weymann søger ind i gruppen efter massakrerne i flygtningelejrene i Beirut i 1982. Hans storebror Jan Weimann, som er med i inderkredsen, er tøvende, men accepterer, og Bo bliver sat til at afdække israelske agenter i Danmark. Hans dobbeltliv bliver mere og mere ekstremt. Han stjæler post og udfører overvågning af forskellig art og samler sine resultater i den såkaldte "Z-file", et kartotek over jøder og israelske sympatisører.

Jagten på penge til PFLP fortsætter, og gruppen beslutter at kidnappe milliardærværdigen til det svenske industriforetagende Tetra-Pak, Jörn Rausing, og forlange en løsesum på 300 mio. kroner. Forberedelserne og planlægningen føres helt frem til selve aktionen, hvor Bo Weymann efter eget udsagn falder ud. Han hverken kan eller vil være med og får nærmest et nervesammenbrud. Bo er bevæget ved minderne og fortæller, at han i lang tid drømte om Rausing.

Gruppen har fået støtte fra PLFP til at udføre aktionen og får nu dårlig samvittighed over, at de ikke kan levere de lovede penge. De beslutter at gå over til mere overskuelige aktioner, som kan gennemføres hurtigt og med en begrænset planlægning. Bo er med til at planlægge det såkaldte "rullestolsrøveri" i Herlev og er helt lettet over "blot" at udføre røverier.

Niels Jørgensen bliver taget for et banalt biltyveri, og gruppen sættes under overvågning af PET, hvilket dog ikke fører til noget. Bo fortæller om den stadigt stigende hybris blandt medlemmerne: Politiet er simpelthen for dumme! Kort efter følger det såkaldte "barnevognsrøveri" mod Daells Varehus i København, hvor sikkerhedschefen, som forsøger at forhindre det, slås ned med en pistol og kommer alvorligt til skade. Bo fortæller, at gruppen efterhånden var så langt ude, at denne mand ikke blev set som et offer for deres aktiviteter, men blot som et fjols, der kom i vejen.

Bo fortæller herefter om et møde i gruppens hemmelige dæklejlighed i Blekingegade på Amager (som han havde lejet), hvor han sidder og planlægger kriminelle aktioner midt imellem våben og granater med sin lille datter på skødet. Det absurde i situationen overvælder ham, og han meddeler, at han vil ud, og forlader gruppen.

Herefter følger det famøse kup i Købmagergade, som også indleder filmen, i en blanding af rekonstruktioner og autentiske lydoptagelser fra politiets radiokommunikation. Bo går i panik - det er noget lort! Per Larsen, dengang operativ chef i PET, fortæller, at han dengang tænkte: "Det kan godt være dem!"

Herefter overvåges alle de kendte medlemmer, men det giver ingenting. PET holder ved for i det mindste at *afkræfte*, at det kan være dem. Man noterer, at de i hvert fald ikke tager af pengene selv, for aflytningen viser, at familien Lauesen er bekymret for en tandlægeregning på 5-600 kroner.

Under overvågningen dukker en ny person op, nemlig Carsten Nielsen. Hvem er han? Det besluttes at anholde hele gruppen og foretage ransagninger af deres hjem. Bo Weymann fortæller om sin forargelse: "Kan man nu ikke tillade sig at være venstreorienteret i det her land?" Ransagningerne giver intet, men hos Jan Weimann finder politiet en liste med numre på PET-biler, som har været brugt ved overvågningen, samt tre nøgler, som er interessante derved, at man finder de samme tre nøgler hos de andre anholdte. Et andet interessant forhold er, at både Jan Weimann og Bo Weymann er ansat på Regnecentralen og har arbejdet som it-konsulenter for bl.a. Rigspolitiet!

(Det er i øvrigt interessant, at PET ikke ønskede at medvirke i filmen, som derfor overhovedet ikke beskæftiger sig med den konflikt mellem PET og kriminalpolitiet vedrørende efterforskningen af Blekingegadebandens forbrydelser, som Peter Øvig Knudsen beskriver i sin bog!)

Det står klart for politiet, at der må findes en hemmelig dæklejlighed et eller andet sted, og nøglerne afprøves af politiet i tusindvis af lejligheder uden held. Det er nu en kamp med tiden, fordi fængslingsfristen over de arresterede bandemedlemmer er ved at udløbe. Bo Weymann er stadig på fri fod og klar over risikoen. Han beslutter sig for at finde Carsten Nielsen og få ryddet op i lejligheden i Blekingegade. Bo og en person, han ikke vil oplyse navnet på, tager ud i Blekingegade. Gennem brevsprækken kan han se, at der står en person på den anden side af døren inde i lejligheden. Det er formentlig Carsten Nielsen, men ingen af parterne tør give sig til kende, og den medbragte nøgle virker ikke!

Dagen før den sandsynlige løsladelse af bandemedlemmerne kører Carsten Nielsen galt i en soloulykke ved Birkerød med effekter fra Blekingegade i bilen, bl.a. de velkendte tre nøgler, men mest afslørende er et girokort med lejlighedens adresse på. Det tager ikke politiet lang tid at komme derind, og som en efterforsker siger: Det var som at komme i Paradis! I lejligheden finder politiet alt, hvad de kan ønske sig, og mere til: Våben, sprængstoffer, planer og meget andet. Per Larsen troede næppe sit eget held, for uden lejligheden var der ingen sag. Han takker højere magter for hjælpen.

Herefter overvåges Bo Weymann intenst. Han ved, det kun er et spørgsmål om tid, før han bliver anholdt, og begynder at tage afsked med sin tilværelse. Ifølge ham selv ved han ingenting om drabet på politimanden i Købmagergade, og ingen er nogen sinde blevet dømt for det. På spørgsmålet om det kunne være hans storebror Jan, der skød, bliver han dybt berørt og nægter at svare.

Spørgsmålet om ansvar og om alle de små skridt, der umærkeligt fører til uacceptable holdninger og handlinger, optager ham meget. Palæstinenserens sag

giver stadig mening for ham, men i tilbageblik kommer han til den konklusion, at de måske gjorde mere gavn ved at samle klude ind!

Arbejdsspørgsmål:

- **Giv en karakteristik af Bo Weymann, som han fremtræder i filmen. Bliver han fremstillet som sympatisk/usympatisk, stærk/svag osv.? Gennemgår han en udvikling i løbet af filmens hændelsesforløb? Har filmens fortællemåde noget med vores opfattelse af Bo Weymann at gøre?**
- **Bo Weymann siger, at han ikke ved, hvem der skød politimanden. Er det troværdigt/utroværdigt?**
- **Tegn en tidslinje, hvor de vigtigste episoder plottes ind.**
- **Diskuter, hvilke episoder der er de vigtigste for "handlingen" i filmen.**
- **Hvordan bliver de enkelte figurer introduceret? Hvad får vi at vide om dem?**
- **Er *Blekingegadebanden* en moralsk film? Hvorfor/hvorfor ikke?**
- **Er *Blekingegadebanden* en politisk film. Hvorfor/hvorfor ikke?**
- **Hvilket kamerasprog anvendes i filmens forskellige episoder? Hvordan påvirker det fortællingen?**
- **Hvordan ville plottet kunne beskrives, hvis stoffet i *Blekingegadebanden* skulle bruges til en spillefilm? Er det muligt at lægge aktantmodeller og forløbsmodeller ind i filmen? Har filmen, fx et vendepunkt, som vi kender det fra spillefilm?**
- **Find anmeldelser af filmen i dagbladene eller på Infomedia. Sammenlign forskellige anmeldelser. Hvad lægger anmelderne størst vægt på? Hvordan begrundes deres værdidomme? Hvem synes I bedst om?**
- **Sammenlign modtagelsen af filmen med jeres egen oplevelse af den og diskuter, hvilken opfattelse I er mest enige i. Skriv selv en anmeldelse af filmen, hvor I både tager hensyn til dens kvaliteter som film og til dens ideologiske og politiske budskab. I kan finde en vejledning til at skrive filmanmeldelser i Filminstitutets undervisningsmateriale til filmen "Bedre end Beckham" på www.dfi.dk/dfi/undervisning/bedreendbeckham/.**

BRUNO DE PAOLI – MANDEN DER STOD AF

Bruno de Paoli er journalist og var medlem af KAK frem til 1978

I en kronik i dagbladet Politiken d. 28. januar 2009 med titlen "Vi var ikke terrorister – i 1970'erne" tænker det tidligere KAK-medlem Bruno de Paoli, som spiller en vis rolle i filmen, tilbage på sin deltagelse i KAK, som han forlod i 1978 efter oprøret imod Gotfred Appel og stiftelsen af Kommunistisk Arbejds-kreds, KA, der blev til den egentlige Blekingegadebande.

Kronikken indledes med en manchete, der lyder: "Vi var antiimperialister, og jeg kunne vel have været med i Blekingegadebanden – men sagde nej. Bandens metode kan ikke anbefales, heller ikke i dag."

Derefter fortæller han om sin egen tilknytning til KAK og hans irritation over at se medierne karakterisere KAK som en "terrorcelle". Han mener, at begrebet "terror" efter 11. september 2001 er blevet ekstremt politiseret og bliver brugt til at stemple næsten hvem som helst, som ikke passer ind i den vestlige optik. Han siger:

"Det er efter min mening helt ude af proportioner og ahistorisk, når nogle i dag prøver at presse en sådan nutidig (islamistisk) terrormodel ned over KAK. Der er tydeligvis gået George W. Bushs "krig mod terror" i vurderingerne (...) Selv forstår jeg terror som en strategi om at bruge rædselsspredende vold eller trusler om vold mod uskyldige civile for en politisk sag. Der hersker således både privat og gruppebaseret terror og statsterror, og historisk set er langt flere mennesker blevet dræbt som følge af statsterror."

Bruno de Paoli mener, at han og hans kammerater allerede var radikaliserede før mødet med KAK som følge af uretfærdighederne i den tredje verden og især Vietnam-krigen og med en vis ret kaldes kunne fanatikere, som desværre også på nogle områder lod sig forblinde. I den situation havde KAK noget at byde på, nemlig en marxistisk ideologi, en antiimperialistisk teori, en leninistisk organisation og en behård disciplin, som passede Bruno de Paoli godt "midt i det flippede 68-miljø."

Den antiimperialistiske teori bestod af Gotfred Appels såkaldte "snylterstatsteori", som kort fortalt gik ud på, at arbejderklassen i Danmark og Vesten var bestukket af de enorme profitter fra udbytningen af den tredje verden og derfor midlertidigt var ude af stand til at deltage i en socialistisk revolution. Som følge heraf bestod det eneste revolutionære perspektiv i at støtte den tredje verdens befrielses- og antiimperialistiske kampe.

Det var helt unikt at blive optaget i KAK, og deri lå en del af KAK's forførende fascination. Medlemmerne følte sig som en af de særligt udvalgte. De unge medlemmer, som i starten var ret uskoledede, både politisk og teoretisk, anerkendte den retorisk begavede Gotfred Appels autoritet som leder og teoretiker uden kritiske spørgsmål, og mentaliteten kunne godt minde om mentaliteten i religiøse sekter, hvor enhver kritik eller tvivl førte til isolation eller udsmidning. Især snylterstatsteorien var grundlaget for KAK's verdensbillede og aktiviteter og isolerede organisationen fra både venstrefløjen og samfundet. Denne isolation blev yderligere forstærket af samarbejdet med PFLP (Folkefronten for Palæstinas Befrielse), som formentlig inkluderede aftaler om at skaffe penge til deres befrielseskamp gennem røverier. Bruno de Paoli siger:

"Jeg tror, at den ulovlige praksis i organisationen tog til fra midten af 70'erne. Organisationen blev i praksis opdelt i cirkler: Dem, der lavede forskellige ulovligheder, og dem, der var medlem af KAK og ikke vidste noget om ulovlighederne. Det kan være farligt at leve i miljøer/organisationer, hvor man udelukker kritik og andres meninger og isolerer sig fra omverdenen. Det fører dog ikke i sig selv til vold eller terror, men kan være gode vækstbetingelser for vold under de rette konkrete forhold. Så længe KAK bestod, var vi ikke en celle af PFLP."

Bruno de Paoli mener dog, at KAK-medlemmerne allerede dengang burde have været mere kritiske og analytiske i stedet for at kaste sig ud i et engagement, som

grænsede til det naive i dets idealisme. KAK blev opløst i 1978 efter den såkaldte "kvindesagskampagne", hvor KAK's kvinder under ledelse af Gotfred Appels samlever Ulla Hauton gik til angreb på den påståede "mandschauvinisme" i gruppen. Kampagnen udartede til ydmygelser og endda vold imod flere af de mandlige medlemmer og endte med gruppens sammenbrud. Under opgøret kom Bruno de Paoli til at tilhøre en gruppe, som ønskede hele grundlaget for organisationen taget op til diskussion, og som var bange for, at en fortsættelse af de ulovlige aktiviteter måske kunne føre til metoder som i Rote Armee Fraktion i Tyskland og De Røde Brigader i Italien. En gruppe blandt medlemmerne ønskede ikke at diskutere mere og dannede så det, der i dag kaldes Blekingegadebanden, mens Bruno de Paoli efter eget udsagn forlod organisationen. Han siger:

"I dag har jeg fået et mere kritisk syn på brugen af politisk voldelige metoder. Det er ikke, fordi militante kampformer og voldelige metoder under alle omstændigheder er forkastelige, men de skal bl.a. ses i sammenhæng med ret bestemte, konkrete situationer (...) Dog er brugen af vold som aktionsform altid en farlig vej at begive sig ud på, især hvis man ikke er klar over de risici, det kan medføre. Ikke bare i KAK, men i dele af venstrefløjen, herskede dengang, i hvert tilfælde på det ideologiske plan, en vis voldsromantik. Guerillasoldater og væbnet kamp spillede en vigtig rolle i vores radikaliserings."

Jeg er ikke i tvivl om, at når man bevæger sig ind på aktiviteter som politisk kriminalitet og vold, kommer man meget nemt ud på en moralsk og politisk glidebane. En tankegang, der deler verden i sort/hvid og "dem og os", understøtter denne udvikling (...) Denne moralske glidebane er dog ikke kun forbeholdt det væbnede oprør. Stater anvender i stor målestok vold og terror mod civilbefolkningen i deres krige. Her forekommer det mig, at det moralske skred er ude på et helt andet plan og har nogle helt andre dimensioner (...)

Var støtten til PFLP, der bl.a. byggede på røverier i Danmark, en slags Robin Hood-aktioner og en god ide? (...) Da Blekingegadefolkene blev arresteret i 1989, blev der sat et endeligt punktum for det forsøg. Det kunne ikke lade sig gøre.

Hvis nogle kritiske unge på venstrefløjen i dag flirter med ideen om at lave samme ulovlige aktiviteter som KAK og Blekingegadefolkene, så er der kun en ting at sige: Projektet er endnu mere dødsdømt i dag end dengang. Myndighederne som politi og efterretningstjeneste er langt bedre rustet, ikke bare erfaringsmæssigt, men også ressourcemæssigt. Et redskab som antiterrorlovgivningen gør næsten blot tanken om at støtte grupper, der gør oprør mod undertrykkelse, kriminel."

Arbejdsspørgsmål:

- **Diskuter, om Bruno de Paolis opfattelse af terror og statsterror holder. Er Blekingegadebandens voldelige angreb på andre mennesker i forbindelse med deres røverier og den planlagte bortførelse af Jörn Rausing terror eller blot kriminalitet?**
- **Diskuter, om Bruno de Paolis holdning til politisk vold er moralsk klar, eller om den er betinget af mere praktiske forhold.**
- **Diskuter, hvad der kan få mennesker til at tilslutte sig grupper som KAK og KA. Del jer eventuelt i to hold, sådan at det ene opstiller en plusliste og det andet en minusliste, og gennemfør derefter en debat om spørgsmålet.**
- **Skriv et debatindlæg til en avis, som forsvarer Blekingegadebanden og lignende grupper.**
- **Skriv et debatindlæg til en avis, som tager afstand fra Blekingegadebanden og lignende grupper.**

Læs hele Bruno de Paolis kronik på <http://i.pol.dk/debat/kroniker/article637450.ece>
Du kan også finde den på Infomedia.

DEN HÅRDE KERNE FORKLARER SIG – MEN FORTRYDER INGENTING

Jan Weimann og Torkil Lauesen har efter deres løsladelse i 1995 fortsat deres engagement på den yderste venstrefløj i dansk politik. D. 19. februar 2009 gav de deres første interview i 15 år til internettidsskriftet Modkraft.dk under overskriften: "Blekingegadegruppen: 'Vi var politiske røvere, ikke terrorister'."

Internettidsskriftet *Modkraft.dk*, beskriver sig selv som et dansk internetmedium, der blev startet i januar 2000 med følgende formål: *Modkraft.dk har en ambition om at være venstrefløjens og de progressive bevægelseres uafhængige internet-portal. (...) Målsætningen har fra starten været at skabe et sted på nettet, der kan fungere som hoveddør til det progressive internet.*

Modkraft.dk har en fælles portalredaktion med onlinemagasinet *Kontradox* og onlinebiblioteket *Tidsskriftcentret.dk* og produceres og drives af Mediesyndikatet Monsun.

Året før havde de to kammerater d. 15. september, også i Modkraft.dk, under overskriften "Nekrolog: En anti-imperialist er død", offentliggjort en nekrolog over Niels Jørgensen, som døde d. 9. september 2008. Interviewet og nekrologen er udtryk for de to bandemedlemmers holdning til Blekingegadebanden og dens aktiviteter, 14 år efter deres løsladelse.

Interviewet i *Modkraft.dk* præsenteres under manchetten: *I det første interview i 15 år afviser Blekingegadegruppen nutidens terroranklage: "Når vi røvede penge, handlede det ikke om at lægge pres på den danske stat, men om at skaffe penge til befrielseskamp i den 3. verden."*

"Det er rigtigt, at vi har stjålet våben og røvet penge for at støtte PFLP i deres kamp, men når alt kommer til alt, drejer Blekingegade-sagen sig om politik og ikke terrorisme," siger Torkil Lauesen i interviewet, som ifølge ham selv og Jan Weimann bliver givet i forbindelse med den artikel, de har skrevet til tidsskriftet Social Kritik.

Denne artikel er igen affødt af den massive omtale, som Blekingegade-sagen, især som en følge af Peter Øvig Knudsens bøger om "Blekingegadebanden", har fået i de seneste år. Bøgerne har fået status af den historiske sandhed om gruppen, og den ønsker de to kammerater at røkke ved med artiklen til Social Kritik, som udkom den 25. februar under titlen "Det handler om politik".

Da teksten i grove træk var færdig, før Niels Jørgensens død i sensommeren 2008, står alle tre medlemmer som forfattere til den 60 sider lange artikel, som de mener giver en mere sandfærdig version af deres historie og ikke mindst vil sætte dem ind i den politiske kontekst, som de mener er altafgørende for forståelsen af både deres legale og deres illegale aktiviteter fra slutningen af 60'erne og frem til anholdelsen i april 1989. Ikke mindst giver de i artiklen en udførlig redegørelse for den såkaldte "snylterstatsteori", som var det ideologiske grundlag for gruppens aktiviteter.

De mener, at Peter Øvig Knudsen udelukkende behandler deres historie som en kriminalsag og ikke sætter den i sammenhæng med datidens opgør med imperialisme og kolonisering, men i stedet fejlagtigt forsøger at gøre dem til terrorister, der i virkeligheden var en celle i et internationalt terrornetværk, som omfattende RAF i Tyskland, de Røde Brigader i Italien samt freelanceterroristen Carlos ("Sjakalen"), der blev ledet fra Mellemøsten af PFLP.

Peter Øvig Knudsen antyder endvidere, at når Torkil Lauesen, Jan Weimann, Niels Jørgensen og de øvrige tiltalte i sagen ikke blev anklaget og dømt efter terrorparagraffen, men kun for mere "normale" kriminelle forhold, skyldtes det, at højstående personer i justitsministeriet frygtede gengældelsesaktioner fra PFLP.

De står dog ved at have samarbejdet med PFLP, men hævder, at de hverken har samarbejdet med Rote Armee Fraktion eller "Sjakalen" Carlos, Wadi Haddads Special Forces eller lignende væbnede grupper, ligesom de også benægter, at de skulle have været på træningslejre i Mellemøsten. Specielt var de politiske og strategiske forskelle på RAF i Tyskland og den danske gruppe ifølge Jan Weimann og Torkil Lauesen afgrundsdybe.

Torkil Lauesen siger:

"Allerede i 1975 publicerer vi en artikel, hvor vi kritiserer RAF. De ville skabe en front i Vesteuropa, det troede vi slet ikke på (...) Vores illegale aktiviteter handlede om at indsamle penge til PFLP og andre grupper til brug for deres befrielseskamp i den tredje verden, ikke om at slå til mod eller lægge pres på den danske stat. Man lægger ikke pres på nogen ved at røve en pengetransport i Købmagergade, det er kriminalitet, ikke terror. Det blev ikke engang opfattet som politisk, før vi blev anholdt i 1989."

Jan Weimann og Torkil Lauesen afviser også, at deres leverancer af våben og penge til PFLP, der bredt anses for at være en terrororganisation, gør dem til terrorstøtter, fordi det efter deres mening simpelthen ikke er rigtigt, at PFLP er terrorister. Torkil Lauesen siger som afslutning på interviewet:

"Vi så den tredje verden som brændpunktet. Her var der åbenlys kamp i form af massebevægelser, eksempelvis PFLP, der tog våben i hånd for at gøre op med lokale magteliter og vestlig udbytning. Vi så det som vores hovedopgave at støtte de progressive befrielsesbevægelser, der var aktive i kampen mod de rige, imperialistiske lande.

Vi ønskede brændende at være med til at give disse mennesker et værdigt liv. For os er det det, historien om vores gruppe dybest set handler om."

I nekrologen over Niels Jørgensen siger de to forfattere om deres aktiviteter:

"Når Niels og vi brugte vold i en dansk sammenhæng var det naturligvis dybt problematisk. Men vi så ikke kun vores praksis i en dansk sammenhæng, men i en global kontekst.

Vi handlede i en verden, der var opdelt i rige og fattige lande, en verden hvor der ikke er noget globalt demokrati, men som regeres af den stærkes ret. Med vores politiske briller var der en vis retfærdighed i at flytte værdier fra de rige lande til de fattige landes befrielsesbevægelser.

Det kan naturligvis problematiseres at handle udemokratisk i et demokratisk land, for at fremme demokrati og retfærdighed i en udemokratisk verden. Dette dilemma, mellem nationalt demokrati og en udemokratisk verden, er ikke blevet mindre i en stadig mere globaliseret verden.

I en dansk sammenhæng var vores praksis kriminel. Vi nærede ingen forhåbning eller ønske om at retfærdiggøre den i en dansk politisk sammenhæng."

Arbejdsspørgsmål:

- **Hvornår er noget "terror" og "terrorisme"? Hvad er forskellen på israelernes militære operationer i Gaza, amerikanernes operationer i Irak, Hamas' raketbeskydninger af israelske beboelsesområder og Blekingegadebandens aktiviteter i Danmark?**
- **Er den amerikanske stats brug af Guantanamo også en form for "terrorisme", eller er det en legitim anvendelse af statsmagt over for "fjendtlige kombattanter"?**
- **Hvornår bliver legitim "modstandskamp" til "terrorisme"? Sæt i synspunkterne i filmen over for Jan Weimanns og Torkil Lauesens synspunkter i Modkraft.dk og Social Kritik og diskuter, hvem der har ret.**

- **Undersøg den danske modstandsbevægelses handlinger under besættelsen 1940-45, og diskuter, om sabotager og stikkerlikvideringer var legitim modstandskamp eller terrorisme.**
- **Diskuter, om terroristers og antiterroristers handlinger er moralsk ligeværdige.**

Læs hele interviewet med Jan Weimann og Torkil Lauesen på www.modkraft.dk/spip.php?article9896

- og hele nekrologen over Niels Jørgensen på www.modkraft.dk/spip.php?article8670

ARTIKLEN I SOCIAL KRITIK

Den 25. februar 2009 udkom som omtalt ovenfor et temanummer af tidsskriftet Social Kritik med en 60 sider lang artikel af Niels Jørgensen, Torkil Lauesen og Jan Weimann med overskriften "Det handler om politik".

Artiklen er delt op i tre afsnit med overskrifterne "Vores teori, praksis og samarbejdspartnere", "De kriminelle aktiviteter og retssagen" samt "Moral og politik".

Forfatterne beskriver grundigt det politiske udgangspunkt for gruppens aktiviteter og de samfundsmæssige forhold fra 1960'erne og frem; forholdet til bl.a. RAF og PFLP; de kriminelle forhold, herunder våbenlageret og drabet på en politibetjent; samt en diskussion om mål og midler, og vold som politisk middel. De tre forfattere fastholder i artiklen deres politiske synspunkter fra dengang og fortryder ikke deres kriminelle handlinger. De angriber Peter Øvig Knudsens bog, dels for at være fuld af fejl, dels for at udråbe dem som terrorister.

Om drabet på politimanden i Købmagergade, som ingen er blevet dømt for, fordi bandemedlemmerne aldrig har afsløret, hvem der affyrede det dræbende skud, skriver de:

"Hvorfor ikke? Fordi vi simpelthen ikke stolede på en retfærdig dom på dette punkt (...) Det var tydeligt, at alle midler ville blive taget i brug både fra anklagemyndighed og presse for at få en domfældelse på dette punkt. Ydermere måtte vi forvente, at hvis der blev en domfældelse på dette punkt, ville maksimalstraffen blive udløst på livstidsstraf. Men vi ved samtidig, at der ikke var tale om et skud, der skulle ramme politiet (...) At melde sig selv eller angive en kammerat var utænkeligt for os alle."

De tre forfattere nærmer sig aldrig en undskyldning til den dræbte politimands familie. Det tætteste, de kommer på det, står på side 46:

"Det indebærer naturligvis en risiko at medbringe et våben under et røveri og at have skræmmeskud med i planlægningen. Men ingen af os har haft til hensigt at dræbe personer under udførelsen af røveriet. Vi beklager dybt, at det kom så vidt. Vi kan ikke ændre, hvad der er sket, hvor meget vi end vil."

Med hensyn til beskyldninger om, at Blekingegadebanden var fuldstændig kynisk og amoralsk og villige til at bruge ethvert middel til fremme af deres sag, skriver de: "Ikke alle mål helliger ethvert middel, men nogle mål helliger nogle midler under nogle omstændigheder" og henviser bl.a. til staters adfærd i krigssituationer og til den danske modstandsbevægelses handlinger under den tyske besættelse.

"Når vi i Blekingegadegruppen brugte vold i en dansk sammenhæng var det naturligvis dybt problematisk (...) Men det var en kriminalitet, som var begrundet i globale politiske forhold. Vi befandt os i et dilemma og tog en beslutning og følgerne."

Reaktioner på artiklen i Social Kritik

Som et svar på artiklen i Social Kritik siger Peter Øvig Knudsen den 26. februar 2009 i et interview med Keld Hybel i dagbladet Politiken bl.a.:

"Jeg synes, de bruger det retoriske kneb at sige: "Peter Øvig påstår, at vi samarbejdede med Rote Armee Fraktion (RAF). Det passer ikke." Jeg siger, at Blekingegadebanden var en del af et netværk under PFLP's ledelse, hvori også RAF, Carlos, De Røde Brigader, Den Røde Hær i Japan og et par stykker mere indgik. Men jeg har ikke påstået, at Blekingegadebanden havde et direkte samarbejde med RAF (...) De siger bare, at det er en fantasi inde i mit hoved. Men så nemt slipper de altså ikke, hvis man kan dokumentere, at det netværk har eksisteret ... Og de benægter jo ikke, at de har arbejdet for PFLP."

Torkil Lauesens, Jan Weimanns og Niels Jørgensens argumenter om, at PFLP ikke var en terrororganisation på det tidspunkt, hvor de begyndte at samarbejde med den, afviser Peter Øvig Knudsen blankt: "Og jeg synes ikke, de på nogen måde imødegår det med fakta ... Gotfred Appel er nede og lave samarbejdsaftalen med PFLP i september 1970, midt under deres tredobbelte flykapring. Appel er ude og besøge flyene og synes, det er alle tiders aktionsform ... Så det forekommer mig, at det lidt er at pudse fjerene, når man siger, at det ikke var en terrororganisation, man samarbejdede med."

Som en kommentar til artiklen i Social Kritik skriver Politikens chefredaktør Tøger Seidenfaden den 26. februar 2009 en ledende artikel på forsiden af avisen, som især lægger vægt på den moralske side af Blekingegadebandens verdensbillede og aktiviteter. Han skriver bl.a.:

"Provokeret af den store interesse for bogen om deres forbrydelser har tre af hovedmændene i Blekingegadebanden begået en bortforklaring på 50 sider, hvor de forsømmer endnu en mulighed for selvindsigt og anger og i stedet fastholder deres selvretfærdige og dybt forløjede verdensbillede.

Blekingegadebanden lider under en alvorlig vrangforestilling, som de i sin tid desværre ikke var alene om, og som den dag i dag overlever hist og her i debatten: Vrangforestillingen går ud på, at det er en formildende omstændighed, når man begår alvorlig kriminalitet i et demokratisk samfund, at det sker med politiske motiver. Det burde ellers være indlysende, at det modsatte er tilfældet (...) De tre gruppemedlemmers dybt usympatiske selvbedrag kommer mest skamløst til udtryk, når de begrunder deres ansvarsforflygtigende og selvforkælede tavshed om, hvem af dem der skød en politimand, med deres "mistillid" til det danske retsvæsen. Sandheden er, at Østre Landsret gav dem en yderst mild behandling, lod enhver tvivl komme dem til gode og endda på kritisabel vis undlod at sætte deres forbrydelser ind i den internationale terroristiske sammenhæng, hvori de så åbenlyst hører hjemme."

Arbejdsspørgsmål:

- **Diskuter det moralsk rigtige eller forkerte i at begå kriminelle handlinger af politiske eller idealistiske grunde. Del jer eventuelt i to grupper, sådan at den ene gruppe finder argumenterne for Blekingegadebandens handlinger, den anden gruppe finder argumenterne imod.**
- **Var Blekingegadebandens projekt overhovedet realistisk? Diskuter, om store tilførsler af røvede penge ville have haft nogen virkning på palæstinenserne forhold og for udfaldet af konflikten mellem Israel og palæstinenserne.**
- **Ved retssagen imod Blekingegadebanden blev ingen dømt for drabet på politimanden i Købmagergade, selv om det var fuldt opklaret, hvem der var med i bilen. Gerningsmændene dækkede over hinanden. Diskuter om det er rimeligt, eller om vi måske burde have en sammensværgelsesparagraf som i USA, sådan at hvis alle tier, er alle lige skyldige i drabet.**
- **Diskuter værdien af Bo Weymanns "bedre tanker", når han ikke vil fortælle, hvem der skød i Købmagergade. Er det i orden, eller kræver en fuld tilbagevenden til samfundet, at han tager ansvar og opklarer forbrydelsen?**

KOLOFON

“Blekingegadebanden” - et undervisningsmateriale til filmen

Forfatter

Søren Søgaard

Stillfoto

Sandrew Metronome Film

Redaktion

Flemming Kaspersen

Udgiver

Det Danske Filminstitut
Gothersgade 55
1123 København K

Kommentarer til dette materiale kan rettes til undervisning@dfi.dk

Det Danske Filminstitut © 2009

